

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Vita Auctore, ut videtur, Egeberto a. Ex Ms. Belisiensi, collato cum Ms
Rubæ-vallis b.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

VITA

CAPUT I.

Auctore, ut videtur, Egeberto a.

Ex Ms. Belisiensi, collato cum Ms.
Rubeæ-vallis b.

PROLOGUS.

Cupientes aliquid scribere ad gloriam Dei nostri de B. Amore, viro Dei, sic auditorum desiderio satisfacere cupimus, ut juxta digestæ relationis modum veritati per omnia consulamus: contemnendus quippe pincerna est, qui, dum vini copiam jactat, fæcem quoque puniendi temeritate propinat. Temerarius enim nihilominus narrator est, qui dum laudum præconis alios extollere nititur, ipse mergi in falsitatis baratrum non veretur. Postquam itaque Dominus et Redemptor noster vineam suam, quam de Ægypto transtulit, secusque decursus sanguinis et aquam lateris sui transplantavit, veræque vitis propagines usque ad cælum extendit, Apostolis nimirum toto orbe diffusis, non destitit, neque desistit adhuc Ecclesia Christiana florere et quotidie novos fructus referre, non tamen in Israël, ubi passionis suæ torcular Christus calcavit solus, et de gentibus non erat vir secum, verum etiam in Idumæa, ubi extensum est calceamentum incarnationis ejus, et alienigenæ amici ejus facti sunt: hujus igitur vineæ usquequaque propagatæ unum ex palmitibus usque ad nos omnipotens Deus electum extendit, sanctum videlicet Amorem, emeritum confessorem, qui fines Brabantiae, quæ nuper c. Lotharingia vocata cognoscitur, sua sanctissima conversatione et solerti prædicatione fecundavit. Ipsius itaque primo vitam et actus perstringemus, ac deinde ceterorum, qui in iisdem partibus claruerunt, vitas successive ponemus d.

ANNOTATA.

a Quis verosimiliter hic fuerit, quo floruerit seculo, vide num. 14 Commentarii prævii: num. vero sequenti, uti et 18, cur hanc potius S. Amoris Vitam, quam breviorē, huic infra subnectendam, scripsisse videatur.

b Prologus ille non reperitur in apographis nostris Ultrajectino et Belisiensi.

c Adverbium Nuper hic pro longo temporis spatio accipiendum videtur; quod subinde etiam apud probatos auctores factum reperitur.

d Ex his verbis colligi potest, Prologum hunc esse factum hagiologi Rubeæ-vallis, nimirum Joannis Gillemanni, anno 1487 defuncti. Vide Valerium Andream in Bibliotheca Belgica.

Sancti patria, peregrinatio Romana, adventus in Belgium, et aliqua prodigia.

Igitur B. Amor, Aquitania a et patriæ suæ Inobilissimis b progenitus, ut primum fari potuit, et illud Christicolis notum Dei nomen audivit, quantum jam tunc ætatis infirmatis valuit. Deo eidem se attentius commodavit c. Hoc quidem apud se ingenuæ mentis confirmavit propositum; si in robur unquam, Deo provisore, evasisset virile, quod tunc plus minus d expletset, illa altera, mali magis patiens, ætas votis sanctius e concessisset f. Crevit itaque sanctus Puer, non tam membrorum mole, quam etiam sanctitate, uni tantum Deo volens esse cognitus, ut pravis semper hominibus fuisset occultus. Videt ergo (ut dicit Apostolus) in multis carnem E adversari spiritui, quam suo cupiens domare Factori, sese furabatur mundo, ut soli viveret Christo.

3 Clam siquidem cavet, ne, aut videns quis bonis suis actibus invidisset, aut, quod totis viribus recusabat, ad populares aures tulisset. Perfecto sciebat, quod omnibus liquet, in hoc amplius terrena et g mens malorum confunditur, si quando ante suos actus in ullo hominum h virtus probitatis aperitur. Enimvero foris carnem torquebat cilicio, intus angebat jejunio, vigiliis assidue inhærebat et precibus. Nam, ne levibus quidem criminibus paululum quiddam aberrasset, quod ultra communem valentiam tendit, mirum in modum ociosi sermonis et risus abstinit. Sed civitas i in monte posita celari non potuit, nisi tanto manifestius cunctis intuentibus emineret, quanto subjectis late vallibus caput altius extulisset. Litterarum quoque ultra se obtulit studiis, non ut Grammaticorum ferulis parere voluisset, nisi quod unicum ac solum fuit necessarium, Deum in divinis lectionibus didicisset.

4 In morem utique habuit, quod beatam audit fecisse Mariam, quæ optimam præ sorore eligens partem, Auctoris sui pedes osculando et tergendo æternæ vitæ præmia diva promeruit. F Quippe cum beati Viri nec celebris h memoria ad totius regionis l partes, quam lata fuerat, permearet; atque rumorem populi metuens jam manifeste quoquam prodire non posset, anceps luctamen in consilio habuit, quomodo bonum opus, quod cœpit, homines lateret, et locus aptior ad hæc exequenda patuisset. Sane Vir Dei, se obligans voto, nocturnis instruitur monitis, ut, relicta suorum patria, S. Petri, Apostolicorum procerum principis, adeat limina, ibi supplicans, quo postmodum viandum sit, auditurus: sicque expergefactus, et de admonitione lætus angelica, ut primum viæ suæ habilem causam reperit, ubi est doctus, eo iter instituit.

5 Divina quippe præeunte clementia, cui se semper comitem in omnibus ire disposuit, emensis m diversorum locorum salebris, tandem Romanas attingit arces: ubi aliquot dies commoratus, a S. Petri limine non discedebat; sed eum

S. Amor a
teneris Deo
vivere solitus

a

b

c

d

e

f

E

ac latere ho-
mines studens

g

h

i

SS. Apostolo-
rum limina

F

k

l

Romæ inivit,
et a S. Petro

m

A. FORTE
EGERBERTO.

eum loci tutorem in praesidium rogans preces descendit in omnes, ut ad ejus interventum apud Deum, omnis clementiae Principem, obtineret, quod in suis meritis nullatenus praesumpsisset: praesertim, quid de se aequi bonique, quod Deus intendat, quoque itum oporteat, scire ab eo diligentius elaborabat. Nocte vero quadam Viro Dei ante obseratas templi fores ad orationem devoluto, forte sopor membris obrepit, cum caeli Janitor, cui quondam Deus januas carceris clausas aperuit, in patentibus, ut Viro Dei, videbatur, astitit januis, et dictis eum compellat amicis.

Trajectum
ad Mosam
ire jubetur,

o

p

q

r

B

6 Vir Dei, digne quidem facis, tuis precibus, quod per te scire non poteris, a Deo voluisti quaerendum esse misterium: sed ne vana o putes, certus tibi causarum en habeo nuncius. Nam noveris de te: emensis Alpium jugis, locum, cui Trajectum p vocabulum est, sospes accedes, ibique S. Servatii q meritis adjutus vitae tuae securus exiges aevum. Proinde autem non eminus ab eo loco habebis meritorum tu quoque pium, Domino jubente, sepulchrum r. Haec summa est: ab istis ne te immutes praecipis, et tibi sic abeunti post Deum in omni loco non defuero in auxilio. Hoc dicto, sanctus Apostolus Domini disparuit subito, et ille, quo tenebatur, solutus est somno. Gratias autem imprimis agens Deo, acceptaque praesentis patroni in prosperum iter licentia, ignotas prius et exteras petiit regiones.

qui utrum
sacerdos
fuerit,

s

7 Sunt autem nonnulli, qui de eo vanas, ut credimus, agitant questiones, cur hic Dei Famulus, cum priorum hoc libellus reticeat, in presbyterii s honore colatur. Quomodo, inquam, cum in caelo nullo Sanctorum privetur consortio eum homines stulti quovis clericorum numero velint eximere? Nam Dominus in Evangelio: "Qui recipit, inquit, prophetam in nomine meo, mercedem prophetae accipet." Quanto enim hic eum quis magnifice in meritis extulerit, tanto ei credimus a Deo largius, pro quibus eum rogaverit, vicem misericordiae impetrabit. Plerique nimirum (humanum est, quod dico) praecedunt alios gradu, qui postremi sunt merito.

necne, haud
constat.

C

8 Quod mihi Dominus videtur designasse, ubi dicit, virum in latronibus incidisse, et in mortem fere sauciato, sacerdos et levita praeteriit, et neuter misericordiam ullam impendit; sed illi est reservatus Samaritano videlicet, qui etsi in gradu esset posterior, in beneficiis tamen est inventus praestantior. Sed quicumque illi sint, post haec porro admonemus, ut talium desinant, hoc uno contenti, apud Deum plurimum posse, cujus viderint quotidie virtutum merita choruscare. Extremum quippe est, quod delinquit, qui eum, dum vixit, sacerdotis officio functum dicit: etsi non gradu, in quo uno omnes erramus, tamen merito fuit. Hoc ergo in Dei dispositione remisso, jam demum ad ea, quae cepimus, redeamus.

Roma profectus
in agro
Mediolanensi
dumone
obsessum
liberat:

t

u

9 Contigit itaque bonae memoriae Viro post susceptum caelestis Janitoris consilium per Mediolanense territorium huc veniendo transisse. Ibi Hucboldum t quendam comitem, secundis crastinis effluentem u, febre tamen correptum exaudivit, quem medicorum manus nullo remedio curare potuit. Quodque credendum facile est, eos aequales meriti non fuisse, cum ad sui similitudinem Dominus, qui quondam, discipulis

non valentibus, demonem ab homine possesso prohibuit, hunc praedictum comitem potiori curandum reliquit. Qui in se agnita Viri Dei Virtute, eum bonis quamplurimis remunerare volens, Quanti, inquit, meorum desideras, absque dilatione optata feres. Atqui id te benigne rogit, ne te expertem facias nostris bonis. Cum ille, Prosint, ait, quae mihi polliceris, consultius egenis; tu vero Deo potius, non homini, gratias refer: meum enim non est, ut pro istis merito me tuorum participem facias. Praeterea eum secum posse retinere confidens, quia, quo tenderet, minus cautus didicit a Deo sancitum, ne alium, quam Trajectum quaereret, locum; et quia Deo repugnare non potuit, a Viro Dei huc adire volente, se multo cum gemitu sequestravit.

10 Igitur Dei Athleta institutum prosequens iter, transmissio locorum et malorum hospitium diviso x periculo, vicium y, quem miro flagrabat affectu, adiit Trajectum. Ubi quemadmodum sanctissimae vitae tempus expleverit reliquum, qui stilo et paginae possit committere totum, nusquam est gentium. Ecce, quod semper plusculum cavet, nisi quantum, Deo provisorio, obtinere non potuit, omnibus ignotus ivit. Sciebat enim, quod quilibet minuit conscientiae secretum, cum hic ostendendo factum, recipit famae precium: de quibus etiam Dominus in fine mundi dicturus est: Quia in laude hominum fecistis opera vestra, amen dico vobis, nescio vos, et quia recepistis mercedem vestram. In his ergo viciis, in quibus se hominum genus implicare saepe male assolet, se tuente graviter *, quidam eum religiosi, ut posteris aliquid memorandum relinquerent, observabant. Inde bonorum operum, quo minus aliquid z, quae eisdem referentibus prolata sunt, habeatur.

11 Sanctus itaque Domini, ut nocturnus ei fuerat mos, cum ad ecclesiam S. Servatii Davidica laude prepararet, subita in caelo lux emicuit ingens, in quo miratus multum hausit caelum az, scire volens, quid tantus protenderet ignis. Vidit enim manifesto lumine caelo insertum, quod Romae priusprehendit per somnium; ut, si rebus prius ostensis minus crederet, Dominus evidentiori indicio huc se eum direxisse, firmaret. Quod signum non invitus asperit; tacitus tamen secum gaudens acrior in Dei servitio haesit, quo magis ad locum, quo coeperat, peraccessit bb. Quibus precibus et omnium virtutum gradibus se Deo devinctiorem exhibuerit, solus novit, qui bonorum operum nullum unquam immunem reliquit.

12 Aliud quoque pro eo caelitus factum est signum, non minori diligentia cum priore colendum: nam cum simili studio ecclesiam Dei adiret, ecce, eo eunte, de culminis sui umbra nubes lucida in morem igneae columnae, quae plebem Domini olim, Moyse duce, praevia anteleerat, ita et hunc Dei Servum ad locum usque ecclesiam praecurrebat. O pulcherrimi operis indicium pulchrum! merito enim lucem quaerens lucem ostendit, ut adhuc in praesenti positus laborum suorum merita resciret in futuro, quem tanto lucis Dominus praeveneret exemplo. Mos utique, et is assiduus, ille, fuerat, ut, avulsis talarium soleis, memorabile cunctis celaret factum, pedibus tantum supra operis, reliquam tamen partem nivis urendam destituebat, et

A et frigori. Unde, quod sincere credimus, foris frigere non potuit, qui tantæ fidei intus ardore flagrabat.

ccæo item 13 Præterea sancti Viri tempestate divina semper in rebus bene gestis vigilantior gratia toties circa eum sæpius eminebat, quotiens humanæ fragilitati acrius regnans, Deo se attente commendabat. Quid hic cernere est? Cum actuosæ noctis requie ante sacram domini sedem, more sanctissimi Moysi contra Amalech, non armis, sed precibus adversus hominis hostem durius dimicaret; cæcus affuit medius, quem quidem, nescitur, qua causa, egressum diabolus, magister doli, in via subruit, et cæci questibus Virum Dei precum suarum immemorem fecit. Sed ipse nequam in malum hominis erectus plus nesciendo consuluit, quam sibi cc describendo nocuisset. Cæcus quippe humi provolutus, et præ gravi casu multum mœrens, sic orsus est: Si sic dd: Miserum me! o omnium factor Deus, si sic mihi erat futurum, ut quid natus sum? Piget me enim vitæ meæ: nam sum vitæ hujus lucem exosus; quia, quibus me vivens exigam, luminibus careo. Unde queso, ut id tua pace fiat, Domine; hinc me de medio tollas.

ccæo item 14 Cumque hujusmodi non sine multis lacrimis Deo suum animum effudisset, magnum pro viri questibus Amicus Domini dolorem animo percepit, accedensque eum a terra levavit. Quid me, inquit, homo ignave, tuis exanimas querelis, aut cur Deum tanto studio in tuam mortem excitas? Non enim justam causam habes querelæ, quia te solum iste, quas causaris, non cinxerunt miseræ. Deo, inquam, potius supplicæ, et, quæ circa te occulto ejus judicio fiunt, patienter tolera: sicut vero, cui hæc evenerint, solus non es, ita ad eum, cui imperare plus a Deo possis precari, jurgii tui causas abstinens, humilioribus eum precibus levius poteris emollire, quam tuis injuriis exasperare. Ipse enim expectat et revocat, sicut per Salomonem dicitur: Altissimus enim patiens redditor. Hinc ille ad Deum in vota pro eo succedens, O Domine, inquit, Jesu Christe, Redemptor hominum, exaudi me servum tuum, qui hoc olim de credentibus in te benigne referebas: Qui credit in me, quæ ego facio, et ipse faciet, et C majora horum faciet. In quo te oro, Domine mi; si quid hujus fuit, non meis assisto ee meritis; imo, quod rectius sit, totum hoc tuæ dedico sanctitati.

facto crucis signo reddit. 15 Hac oratione digesta, virtutem Domini in se concaluisse, sentiens, et Crucis facto, quod super omnia horrent phantasmata, signo, continuo lumen rediit oculis, quod insperatum cæco jam multo tempore defuit. Hoc sanè percepto munere, egregie cum vita caro, Sanctum Domini, quocumque pedem ferebat, passim in aure omnium prædicabat: non enim, si voluit, reticere potuit; quia res ipsa, quod factum fuerat, indicavit. Ecce, quid hominis est, qui talia audiens Deo debitas pro milite non expedit laudes? Fas fuerit credere, digne rogantium animas posse curare; cum, quod facilius est, invalidorum membra procuret.

num; dein vero ad Ligerim usque prolata et in Aquitaniam I et II divisa: quarum primæ Biturigæ; alterius vero Burdegala metropoles erant. Quo vero Aquitanie loco natus fuerit S. Amor, nusquam reperi.

b Sic apographum nostrum Belisiense Melius, quam Rubæ-vallis, quod habet Bonis.

c Rubæ-vallis apographum: Commendavit.

d Rubæ-vallis apographum habet: Re minus.

e Rubæ-vallis apographum habet: Satius.

f Rubæ-vallis apographum: Consensisset.

g Deest in Rubæ-vallis apographo.

h Minus recte idem apographum: In ullo homini.

i Minus iterum recte idem: Sanctitas.

k Rubæ-vallis apographum inepte habet: Nec illecebris: legendum forte Nec incelebris.

l Sic Rubæ-vallis apographum: Belisiense nalle habet: Religionis.

m Minus recte idem: Immensis.

n Abundat.

o Apographum Rubæ-vallis: Vanas, nimirum preces.

p Germaniæ inferioris oppidum ad Mosam fluvium.

q Tungris sedem episcopalem transtulit Trajectum anno, quo etiam obiit, 384, ut in Opere nostro tom. 3 Maii pag. 213 et seq. videre est, ad diem XIII Maii eidem Sancto sacrum. Illic seculo VI S. Monulphus templum magnum in ejus honorem construxit, ut Gregorius Turonensis lib. de Gloria Confessorum cap. 72 apud Ruinartium testatur, quod frequenter adire S. Amor soluit.

r Non, ut apparet, Trajecti, sed Belisiæ, duabus tantum leucis cum dimidia Trajecto distitæ: cum in Vita breviori sepultus dicatur in loco Holdier, quo nomine Belisia, olim Belua a ferarum inhabitatione dicta, significari videtur; et secundum Vitam ejus prolificiorem supra ejus tumulum constructa fuerit (seu potius ex infra dicendis ejus titulo insignita, post corporis ejus elevationem in ea factam) ecclesia, nempe Belisiensis, de qua id biographi dictum intelligendum videtur. Vide dicta Comment. præv. num. 29 et infra Annotata ad cap. 2 lit. g.

s Fueritne sacerdos, ut his; an vero diaconus tantum, ut illis placet, plane incertum est.

t Apographum Rubæ-vallis habet: Hucvoldum. P Quis fuerit hic Hucvoldus ex verisimili sallem conjectura dixi num. 35 et hinc partim S. Amorem seculo IX viasse eodem modo deduci.

v Id est, ut opinor, cui felicia ibant tempora.

x Aptius apographum Rubæ-vallis: diverso.

y Etiam oppidis quandoque id nominis tributum legitur: sed urbem Trajectensem dicit Gregorius Turonensis cap. 5 lib. 2 Historia Franciæ, qui seculo sexto floruit.

z Locus corruptus: an legendum forte: inde bonorum ejus aliquid etc: habetur?

aa Forte Hæsit secum pro Hausit cælum.

bb Hic sermo est de apparitione S. Petri, qua S. Amorem, cum hic Romæ esset, Trajectum adire jussit; ut hic num. 6 relatum est.

cc Hic nempe cæco, quem prostraverat dæmon.

dd Apographum Rubæ-vallis Ascisco. Legendum verosimiliter: Adscribo.

ANNOTATA.

a Galliæ pars, quæ primo quidem una et simplex fuit inter Pyrenæum, Garunnam et Ocea-

CAPUT

A. FORTE
EGEBERTO

CAPUT II.

Alia ejusdem prodigia, obitus et translatio seu elevatio corporis.

Adiens noctu ecclesiam,

Dum item hic præcipuus Dei Alumnus tempore, quo plurimum consuevit Dominum ad sua rogare præsidia, puero quodam lampadem præferente, ecclesiam peteret, bonorum omnium inimicus ex adverso constitit, et Viro Dei lumen extinxit; in quo uno hostis permissus offuit *a*: cordis tamen lumini obesse non potuit. Quid tamen ageret? Et via longior, et nox solito densior: consilium tandem incidit bonum, ad Dominum precibus convertit effugium. Adsis, inquit, mi Domine, devitare hoc malum, ne in me servum tuum inimicus habeat ullum jactandi iudicium. Nec mora extitit, eo perseverante in prece, lucernam, quam non penitus extinctam ambigeret, ibi cælitus accensam luce clariori videres; sicque denuo perviam *b* sequens ad ecclesiam peraccessit, ubi ea max, non manu hominis, sed sponte, defecit. Quidnam videtur hoc? An nihili pendenda sunt hæc? Arbitror enim, lucem, quæ ad certum locum duravit, a misterio aliquo non vacare: nam aliquod opus bonum inchoans non prius absistat, donec cælestem Jerusalem, id est, pacis visionem, quæ per ecclesiam figuratur, inveniat, quam qui semel invenit, deinceps omnem stultitiæ pestem illudit.

lumen extinctum prodigiæ recuperat,

17 O invidiæ fomitem durum! Quam adversarii facies inimica, quam pestis emula! Non ergo hic in Sancto Domini maliciæ suæ fraudes abstinuit, qui quondam beati abbatis, Benedicti videlicet, concepta invidia, tintinnabulum fregit *c*: quid mirum? A mundi primordio non quievit, et usque nunc non cessat, dum is omnino sit, quem illudat *d*. Sed in hoc omni sanctitate devoto funesti quid non reperiens, suamque operam perdens, confusus sæpe abiit, quoties, ut eum atemptaret, adierit. Cæterum nos ingenio tenues, verborum inopes, ad tanti Viri laudes non sufficimus, sed neque is, si ab inferis emergeret, psaltere Homerus. Multa enim sunt, quæ de eo dici possent, si non negligentia scriptorum plurima præteriret: in illo tantum laudes sufficiant, cujus laus ab ejus ore numquam discessit, quique semper hoc solum studuit, quod Deo gratum novit.

moriturque Belisia in vita virtutibus,

18 Erat utique, quod suspectum non est, fide firmus, in eleemosinis largus, in oratione [promptissimus] *e*. Quid meditatur meritorum dotes expedire? Hoc unum modo sufficiat dicere, quod in aramentis offerendum unicum amat Deus, quotidie contriti cordis jugiter Domino obtulit munus; nisi enim ad breve aliquid naturæ vel invitæ consuleret, somno scilicet aut cibo modico indulsisset, ab oratorio S. Servatii amotum alia causa raro eum quis reperisset. Sciebat ergo, quod qui orat, cum Domino proximum exhibere, hoc pacto fieri maxime credit, ubi nemo, nisi qui devotus non sit, laborem perdit. Quid dictis provelimur longius? Quem quæsisse summa sapien-

tia fuit, Dominum sibi amicum invenit. Humanis enim rebus feliciter excessit octavo Idus Octobris, et tumulatus in loco, ubi postmodum hodieque habetur Belisia *f*; in ejus etiam honore et laude constructa *g*. Multi itaque de finitimis provinciarum locis fama sanctitatis S. Amorisi ducti festivos eo die interfuere excubiis.

19 Certissime noverunt omnes, spiritum optatum salutis attigisse portum *h*, cui Christus erat vivere et mori lucrum *i*. Juxta communem quidem omnis carnis ritum humi appositus, quibus tunc præcipue claruerit virtutum meritis, totum evolvere nedum nostræ nec cujusquam est facultatis: [defunctum vero Deum] *k* cum miraculis ditavit multo amplioribus, quam prius viventem fecisset; sed enim necessarium valde erat, ut, quod veluti cum peccatoribus conversatus minus egerat, expleret vel defunctus, innumera sane debiliū quotidie frequentia ad sepulchrum beati viri Amorisi pro quavis necessitate accedens, tum privata visu, tum auditu, atque febribus dolendo exitio astuans, præeunte gratia Dei, Sancti subsidio domum incolumis rediit; cumque, fama sanctitatis comparata, nomen ac meritum ejus late celebraretur, plebs devota undique confusa locum sæpius solemnibus hostiis iteravit.

20 Tempore quidem aliquantulum fluxu *l*, molens piorum Auctor Deus terræ creditum diutius delituisse sacrum pignus, eum potius cum sanctis confessoribus a terra sublatum meritis collendebat honoribus. Ad hanc vero rem peragendam quandam matronam, Huldam nomine, cujusdam viri nobilis Clodolphi conjugem *m*, a somno excitavit, et ut dextræ par fuit visioni tertio datur * monuisse. Bene, inquit, ac in tue salutis spem facis, si pudica mulier Virum Dei, Amorem scilicet, a loco, in quo nunc est, cum reverentia inde subvectum apud te benigne tractaveris. Virum namque suum Clodolphum *n* vocatum, et hujus vicinias illis forte diebus rectorem voluit; cui soli fortunata mulier suam audebat committere secretum, ut, sicut divinæ dispensationis nutu unum fuerant inviolabile sortiti connubium, ita quoque hoc inter duos ageretur consilium. Justa nimirum accidit conditione *o*, lex enim minus duobus non consensit testibus, et justis visio duobus creditur fidelibus. Qui etenim conjuges fidissimi plerosque religiosos admittunt in consilio, ut tam felicibus ceptis multorum proborum non desit consensus.

21 Ibi cum protinus omnes pari affectione diem tempusque constituunt, fit sane apparatus in præjudicato die ingens, et turba collecta non modica, ut pergat sanctissimam inde accipere glebam *p*. Prefecto inter agendum alii testes quoque fideles accedunt, quique etiam in argumentum lautioris fidei sese sæpius eadem admonitione pulsatos addebant, ut hoc sacrum corpus humi abditum ne relinquant. Qui aderam, lætiores multum pro testibus instituunt, qui sarculis et ligonibus exhauriant humum, ut thesaurus absconditus multorum utilitati foret, qui defossus minus mortalibus profuisset. Sed eminus amota illa tellure, cum jam manus ad intus *q* tollendum sarcophagum injecissent, tanto se ad rem mirandam pondere fixit, ut nec moveri quidem de loco poterit.

22 [Ibi omnes continuo mirari, quid Sancto Domini competeret, nescire; cum prædicta matrona,

A trona, divini præsaga consilii, sacrum illud corpus ferebat immune, et forsitan tanto vestium cultu a terra noluisse ascendere; ad cuius dictum quique creduli lineas se spoliavit vestes, durioribus rursus accincti, calecamentisque destituti, sese item eisdem conatibus applicuerunt. Nam et legionis *r* hujus magistra vestes sibi et aurum collo demens, seipsam cum monialibus et quadam dotis suæ villa perpetuæ mancipat servituti. Post hæc ut crederes his placatum muneribus appositis denuo ad capulum manibus, Sanctus Domini miranda levitate conscendit. Perspicua in eo est amplius Petri illa sententia, ubi ait, Dominum superbis resistere, humilibus autem suam gratiam dare s.

23 Mirum in modum ab omni populo et clero canitur laus Deo : inde ingens ejus laus derivatur in Sancto : hincque consensu omnium usque ad locum, ubi usque hodie sancta ejus beneficia ad plenum exuberant, Domino præmonstrante, convertunt. Sufficiant ergo pauca de pluribus, quæ postmodum innumera virtutum suarum insignia consultius duximus referentibus fidem adhibere, quam non scribendo totum potuisse disseverere, melius est enim in paucis prodesse, quam in multis fastidium irrogare. De cetero, quicumque hæc, quæ se vera tueantur, infideliter legerit, ipse peccabit. Forsitan autem obtrectator caveat sibi plus a Sancto Domini in ultionem justitiæ ostendet mali, quam nos lædendo inveniet boni *t* :] fidelis itaque paratum sibi, si non *u* frustrata sit nos nostra spes, habebit a Deo præmium, non qui legerit, sed quicumque crediderit, illinc vero omnium bonorum merces respiciat nos Deus et Sanctus suus, me, dico, scribentem, te legentem et omnem credentem, Jesus Christus Dominus noster, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat Deus per omnia secula seculorum. Amen.

ANNOTATA.

a Ita apographum Rubæ-vallis : male Belisiense : Præmissis officio.

b Ita rursus apographum Rubæ-vallis : Belisiense habet : Primam.

c Gregorius magnus in Vita S. Benedicti cap. C (vide. tom. 3 Martii pag. 277), narrat, Romanum monachum S. Benedicto, in specu Sublacensi degenti, soluisse panem demittere per fumem, cui tintinnabulum, quod sonitu suo S. Benedictum, ut panis accipiendi causa specu egrederetur, admoneret, Romanus inseruerat : Sed antiquus hostis, inquit Gregorius, unius caritati invidens, alterius refectioni : cum quadam die submitti panem conspiceret, jactavit lapidem et tintinnabulum fregit.

d Apographum Belisiense habet : Dum omnino non sit, quem illudat.

e Vocem hanc, uncinis inclusam, ex apographo Rubæ vallis supplervi.

f Belisiensis tum oppidi, tum canonicarum secularium collegii notitia data est initio Comment. prævii Ceterum apographum Rubæ-vallis pro Belisia habet Basilica.

g Belisiensis collegii ecclesia, a S. Landrada seculo VII condita, Deiparæ Virgini, non S. Amori primùm sacra fuisse videtur ex num. 19 et seq. Commentarii prævii; et postmodum tantum in ejusdem patronum S. Amor electus quo ve-
Octobris Tomus IV.

rosimiliter factum est, ut S. Amoris biographus, seculi XI, ut apparet ex num. 14 et seqq., scriptor, eam ab origine huic dicatam fuisse, existimavit.

h In apographo Rubæ-vallis deest spiritum : sed ibi legitur semper. Utrobique locus corruptus videtur. An forte legendum : Certissime noverunt omnes, spiritum ejus semper optatum salutis attigisse portum ?

i Mihi enim vivere Christus est et mori lucrum. Epist. Pauli ad Philip. cap. 1 §, 21.

k Perperam habet apographum Bolisiense : Quibus vero defunctum multo eum miraculis, Deus ditavit etc.

l Hinc colligi videtur utcumque posse, si S. Amoris biographo stare lubeat, non longum admodum inter obitum ejus et solemnem sacri corporis elevationem intercessisse temporis intervallum.

m Apo graphum Rubæ-vallis vocat Hildam.

n Idem habet Odolphum : quis hic fuerit, quocæ seculo vixerit, nempe IX, ex verisimili conjectura dixi num. 37 Commentarii prævii.

o Sic legitur in apographo Rubæ-vallis : Belisiense minus recte habet : Conditorum.

p Puta S. Amoris reliquias.

q Apographum Rubæ-vallis Justi.

r Lege Religionis seu elevationis corporis S. Amoris.

s Epist. Petri 1 cap. 2 §, 5.

t Uncinis inclusa desiderantur in apographo Belisiense, et propterea mutuata hic sunt ex apographo Rubæ-vallis.

u Particula non addita hic est ex eodem apographo Rubæ-vallis.

VITA BREVIOR

Auctore anonymo ignotæ fidei ac ætatis,

Ex Ms. Ultrajectino S. Salvatoris a.

Sanctus Amor ex patria Aquitania *b* natus, Scum ab ineunte ætate litterarum studiis deditus, carnem vigiliis, jejuniis, cilicio et orationibus assiduis edomaret, et ab omni risu et otiosis sermonibus abstineret, fama virtutum ejus totam illam regionem replevit. Qui cum rumorem populi fugere deliberaret, monetur in Somnis S. Petri Apostoli limina visitare; ubi dum pervenisset, et a S. Petri limine orans non discederet, nocte quadam ante fores templi obseratas indormivit. Et ecce, S. Petrus ei apparens ipsum confortavit et monuit, qualiter Alpes transiens, in locum, qui Trajectum *c* dicitur, sepulchrum B. Servatii *d* peteret, atque ibidem vitæ suæ ævum transigeret; quia non longe ab eodem loco habiturus erat, Deo volente, dignum sepulchrum.

2 Iter itaque arripiens ad ignotas sibi et exterarum regiones, cum per Mediolanense territorium transiret, quemdem comitem nomine Hucboldum *e* febricitantem, quem medici nullo remedio curare poterant, oratione sanavit; et

48 cum

A. FORTE
EGEBERT.

E

F

a

b

c

d

e

f

g

h

i

j

k

l

m

n

o

p

q

r

s

t

u